

מכרו אותי ב־150 ל"י

טובים. אמא שלו היתה טובה אלי. היא אמרה לי שהיא רק רוצה שאני אלה לי נכד זכר. אבל אני הייתי עוד ילדה.

שלושה חודשים אחרי החתונה קראו לי צחק לצבא. הייתי גרה אצל ההורים של בעלי. הם אנשים טובים. רק בלילה פחדתי מיצחק. הייתי עוד ילדה. חברות שלי במעברה הלכו לבית-הספר. גם אני אמרתי שאני רוצה ללכת לבית-ספר. אמא של יצחק לקחה אותי למטבח ואמרה לי שאני כבר אישה נשואה ולא צריך לדבר ככה. היא אמרה שגם היא לא למדה לקרוא ולכתוב.

בכיתי ואמרת לה שאני רוצה, שגם המורה מסכימה ללמד אותי. אבל הם לא הסכימו. רק רצו שאני אלה ילד. התחלתי שוב לעבוד במשק בית. את הכסף הייתי שומרת. כי רצינו לקנות לנו דברים בשבילנו. יצחק הבטיח לקנות לי בגדים לפני החתונה, אבל אמא אמר לו שיתן לו את הכסף. הוא לא קנה לי כלום. יצחק כבר היה בצבא. היה לי טוב כשהוא לא היה. כי אז הייתי יכולה להיות עוד ילדה כמו הילדות. חברה שלי אסתר סיפרה לי מה שעושים בבית-ספר, וההורים של בעלי לא אמרו לי על זה כלום. הייתי עובדת ובערב הייתי עוזרת לאמא של בעלי להשכיב את הילדים הקטנים. ולפעמים הייתי נפגשת עם החברות שלי שעבדו או למדו בבית-ספר. פעם נתתי לחמותי לירה מהכסף שהרווחתי בספוגיה. ראיתי שאין לה כסף והיא היתה צריכה לקנות פתיליה. היא לקחה את הכסף ושמחה מאד. אבל אמא שלי שמע שאני מרויחה כסף ושאיני נותנת את הכסף לחמותי. יום אחד בא ואמר שאני מוכרתה ללכת איתו, כי פה אצל ההורים של בעלי לא טוב. הלכתי. הוא אמא שלי. חמותי לא אמרה כלום. היא אמרה טוב תלך, כי לא רצתה שיעשה לי צרות.

ההורים שלי אמרו כי בעלי הוא לא טוב ושההורים שלו שודדים את כל הכסף שלי. עבדתי הלאה בבתיים ברמת-גן. כל הכסף מסרתי לאבא שלי, כי פחדתי שיכה אותי. אסתר כך בא יצחק, בעלי. אבא שלי לא נתן לו להכנס. הוא אמר לו שהוא צריך לתת לי גט, ושהוא בעל לא טוב.

אמא שלי צעקה שרק שילם בשבילי מאה וחמישים לירות ושיתן עוד כמה אם הוא רוצה אותי, כי עכשיו מקבלים כבר שלוש מאות. יצחק אמר שהוא חילל ושאינו לו כסף. הוא הלך. כל חודש היה בא והם היו מגרשים אותו כמו כלב. בחיי, זה הרגיו אותי, כי אני בחורה טובה והם עשו ממני צחוק. אבל אף אחד לא רוצה לריב עם אבא שלי.

★ ★ ★

א היה לי טוב. כל הזמן חשבתי מה יהיה. הורי אמרו לי שאני בת לא טובה, מפני שאני לא רוצה לתת גט לבעלי ושבגללי אין כסף. לא אמרתי כלום, אבל חשבתי לי שהם הורים לא טובים אם ככה הם עושים לי. פעם באה חמותי, אמרה לי שרוצה לדבר איתי. אמרתי טוב. היא תמיד היתה אישה טובה. היא אמרה לי כי בעלי רוצה גט, כי ככה אי-אפשר. אמרתי שאני רוצה לראות אותו. הוא בא אלי לעבודה. אמרתי לו: "למה תעשה לי ככה? אני צריכה בחור להתחתן. אם יהיה אחר, אני לא יודעת אם הוא יהיה טוב ומה יעשה לי. אותך אני כבר מכירה."

גם הוא אמר לי שצריך בחורה ושאינו בחורה טובה בשבילי. הסכמנו שאני אברח מן הבית ואבוא לגור אצלו. זה היה כבר כעצמד להשתחרר מהצבא. היה עוד שבוע עד שישתחרר. כל הזמן הוזה פחדתי נורא. כשהשתחרר, השארתי את כל החפצים שלי בבית הורי ובאתי אל בעלי. ישנתי אצלו. כבר היה לנו טוב בית. באותו לילה באמת אהבתי אותו והוא גם אותי. למחרת בא אבא ורדש שאחוזר. בעלי וכל המשפחה שלו אמרו לו שיעזוב אותנו כי אחרת לא טוב יהיה. אבי פחד. הוא קיבל אותי והלך. מאז הורי לא דיברו איתי. עבדתי הלאה במשק בית. יצחק עבד כסבל בסחנת קמח. ההורים שלי לא אמרו כלום. רק ירדו כשעברתי על דים. השביעי, פעם אמא שלי רדפה אחרי ברמת-גן. לבסוף תפסה אותי בכביש צדדי. היא צעקה כי יש לי ממזר וכי לבת שלה לא יהיה ממזר. היא כתה אותי, הפילה אותי ובעטה בבטן שלי. היא השאירה אותי על הכביש. אנשים טובים, אני לא יודעת אפילו מי לקחו אותי לבית חולים. באותו לילה הפלתי. זה היה צריך להיות הבכור שלי. הייתי הרבה זמן חולה. שנה אחרי זה שוב נכנסתי להריון. כשהייתה בחודש תשיעי בא אלינו אבא שלי ורצה להרביץ לי. הוא לא רצה ממני נכד. בעלי הוציא סכין. באו שכנים וגרשו את אבא שלי. לא רציתי שירצחו אותי. הוא בכל זאת באא שלי. עכשיו הילד שלי כבר בן שנה וחצי. הוא ילד יפה ופיקח.

אני שוב בהריון. אני צריכה לעבוד כי אין מספיק כסף. רציתי ללמוד בערב בבית-ספר. בחורות המעברה למדו ועברו קורס תפירה. הן יכולות לקרוא וכתוב. אני כבר לא יכולה ללמוד, אני צריכה להיות אישה טובה לבעלי, להכין את האוכל, לשמור על הילד ולהכין את המיטה.

אבל הילדים שלי כבר לא יסבלו ככה. עכשיו כל החיים שלי אני רק חיה כדי שהילדים שלי כבר לא יסבלו כמוני.

תמיד שהייתי באה הביתה בשבתות מן העבודה, היה אבא שלי אומר לי שאני צריכה להתחתן. אחרי שבועיים שלושה אמר לי אבי שאם אני לא מסכימה להתחתן, אז הוא ירצה אותי. הוא הרביץ לי כל כך חזק שכבר לא יכולתי. צעקתי שאני מסכימה.

למחרת הלך אבי יחד איתי לרב קוממי. הוא הרב של המעברה שלנו. הוא לקח אותי לרבנות לפתח-תקוה. שם אמרו לנו שצריך לבדוק אותי. הלכנו לרופא. היה שם בחור אשכנזי מהרבנות, אני ועוד ילדה אחרת. הרופא בדק אותי וכתב לי בתעודה בשביל הרבנות כי אני בת שבע עשרה. אבל הייתי רשומה על תעודת העולה ותעודת הזהות בת שלוש עשרה, וכל השכנים שלנו גם כן ידעו כי אני בת שלוש עשרה. אבל כולם עושים ככה. הולכים לרב והוא מסדר את זה ברבנות בפתח-תקוה.

עם התעודה שנתן הרופא לבחור שהלך אתנו, כבר נתנו רשיון לחתונה עשו לי חופה וקידושין. אבל אני כבר לא זוכרת מה שהיה שם. כל הזמן פחדתי ובכיתי. קבלנו חדר במעברה, יצחק ואני. יותר נכון זה היה חדר אצל ההורים שלו. אבל אני רק בכיתי. שלושה לילות לא רציתי להיכנס לחדר שלנו. ישנתי לפני הבית, כי ההורים שלי לא

כותבת הסיפור, מחכה לעבודה

רצו לקבל אותי חזרה אליהם. אחרי שלושה ימים בא יצחק בעלי אל אבי, ואמר לו כי הוא רוצה לתת לי גט ולקבל את הכסף שלו חזרה.

אז אבי כעס נורא. הוא קרא לי ואמר לי שאישן בבית, וליצחק אמר שיחכה עוד קצת. קצת, בלילה, כשישנתי — כי כבר שלושה לילות לפני זה לא ישנתי והייתי עיפה מאד — הוא לקח חגורה והרביץ בי בכל הכוח. כשכבר לא היה לו כוח, באה אמי ועזרה לו בנעל. כמעט כל הלילה היכו אותי. השכנים אמרו ולהם שדי. אבל ההורים שלי אמרו להם שאני הבת שלהם ושלאו רוצה להתחתן.

צעקתי נורא. כמה פעמים התעלפתי. אף אחד לא בא לעזור לי, ואני ילדה בת שלוש עשרה. גם אלוהים לא עזר לי. ככה כשבכיתי הרבה קיויתי שיעזור לי. אבל לא עזר. בבוקר אמר לי אבא שלי, אם עכשיו אסרב לבעלי יצחק, הוא ירצה אותי. יודעת כי הוא לא צוחק. הוא קיבל מאה וחמישים לירות. זה הרבה כסף.

בלילה שכבתי בכר בבית החדש. אבל לא יכולתי להתי אפק, בכיתי נורא. כבר בעצמו היה צעיר, בן שבע עשרה, אמרתי לו שיעזוב אותי. אבל הוא היה מעוזבן, ואמר לי שלא יכול להראות את הכרצוף שלו, אם יעזוב אותי. אני כבר לא יכולתי לעשות כלום. לא נשאר לי עוד כוח. שלושה ימים כמעט שלא אכלתי. לילה שלם של מכות עשה אותי כולי כמו פצע גדול אחר.

אחרי כך רק רציתי למות. לא יכולתי להסתכל ליצחק למחרת בפנים. כי בכלל לא ידעתי אותו ולא הכרתי אותו. הוא היה בחור טוב. הוא לא ספר שום דבר על הלילה. זה היה לי נורא. עוד הרבה זמן אחרי זה כשנזכרתי באותם לילות אני מוכרתה לבכות.

כל הזמן התבישתי לפני יצחק. לא דיברתי איתו, וכשניסה לדבר איתי גם כן לא דיברתי. אבל לאט לאט התרגלתי. גם פחדתי מאבא שלי, וההורים של יצחק הם הורים

היה לפני שבע שנים. הייתי בת 13, ואז אמרו אצלו בתימן: "כל ישראל חברים, צריך לעלות ארצה." אבא שלי היה סנדלר. כל יום היה בא סעדיה-בעל-החטטים לבקר אותו בסנדלריה, הוא היה חבר עם אחד שבא מן הארץ. הוא אמר: "צריך לנסוע, פה בתימן לא טוב. שם בארץ, ארץ זבת חלב ודבש. יש הרבה פרנסה, יש יהודים טובים. תימנים גרים שם בבתיים חודשים."

פעם בשבת התאספו כל היהודים בבית כנסת. דברו שם שצריך לעלות כבר. סעדיה דיבר. הרב הזקן של העיר דיבר ורבים אחרים. יום אחרי זה אבא מכר את הבית שלנו. אמא שלי בכתה מאד. בבית הוזה כבר היתה גרה הסבאה שלי כשהיתה עוד ילדה, ולפני זה גם גרו מן המשפחה.

בא אוטו גדול לקחת אותנו. לקחנו הרבה חבילות. לפני שנסענו, אחד מואזין במסגד הערבי נאם וצעק, מי שיגע ביהודים יהרגו אותו. סיפרו ששילמו לאחד נסיך ירד יהודים הרבה כסף, כדי שיגן עלינו.

נסענו שבוע ימים. היה טוב, כל אחד אמר עוד מעט יהיה טוב. אבל כשהגענו לפני עין, זרקו עלינו אבנים וקראו לנו שודדים. פעם עצרו אותנו ואמרו לנו כי חטפנו נערות ערביות. שילמנו להם הרבה כסף ונסענו הלאה. כמה פעמים שילמנו כסף, ירו בנו אבנים, אבל אחר כך היינו עלידי עין. חיכינו למטוס.

שם לימדו את הילדות לקרוא בתורה. אמרו שילדות בארץ ישראל גם כן צריכות לקרוא. אבא שלי אמר שלא צריך. אבל למדתי יחד עם שאר הילדות, שלושה חודשים לקרוא בתורה.

כשבאנו לארץ, תיכף באנו למחנה ישראל. קיבלנו שם בית עם גג של פת. יש שם רק חדר אחד, סיפרו שזה היה מחנה של חיילים. במחנה ישראל אמרו שיש מחלות ואסור לעזוב את המחנה. אבל מה אני יודעת? הייתי ילדה בת שלוש עשרה. הלכתי עם אסתר לטייל. עברנו את הגדר ככה שלא ראו הנוטרים. הלכנו לכביש ונסענו לראות את פתח-תקוה. הסתכלנו בחנויות. אז באה שם אישה אשכנזיה ואמרה לי: "את רוצה להרויח הרבה כסף?" אמרתי: "כן." היא אמרה לי שאני יכולה לבוא אליה כל יום לעשות ספוגיה. אמרתי טוב. הלכתי הביתה, נורא שמחה. אז היה לי מה לעשות בבית ממילא. גם אסתר רצתה לעבוד. אבל אני הייתי יותר גדולה וקיבלתי ראשונה עבודה.

★ ★ ★

לכתי הביתה. אבא שלי אמר טוב. כל הבנות במעברה עובדות. עבדתי אצלה. היא היתה אשכנזיה מסולגיה. כל היום היתה עומדת אצלי ואומרת שאני לא עובדת מספיק מהר. אבל ככה, היתה אישה לא רעה. היא סיפרה לי איך שהם באו לפני שלושים שנה ארצה. הבעל שלה היה פקיד חשוב.

קיבלתי שלוש וחצי לירות לחודש. אבא שלי אמר לי שאני צריכה להמשיך שמה לעבוד כי לא היתה לו עבודה והוא צריך כסף. פעם היא צעקה עלי שאני תימניה, ולכן לא מבינה כלום. אמרתי לה שלום והלכתי. לאבא אמרתי כי לא היתה יותר עבודה, אחרת בטח היה שולח אותי חזרה.

בינתיים פתחו בית-ספר במעברה. הייתי בכיתה ג'. אבל אבא שלי וכל החברים שלו אמרו כי ילדה לא צריכה ללמוד. אני וקא אהבתי ללמוד. גם אמא שלי צעקה שאני עצלנית, לא אוהבת לעבוד ולכן וספתי לבית-ספר. באה אישה מעזרה סוציאלית לדבר עם ההורים שלי. אבא שלי דיבר איתה יפה. אחרי שהיא הלכה היכה אותי עם הגעל שלו, ואני בכיתי נורא. מה לעשות? אני רק ילדה ואלה הורים שלי.

אחרי כמה ימים בא קצין מהצבא ואמר לאנשים כי הוא צריך עוזרות בשביל אשתו בחיפה. אבא שלי דיבר איתו. הוא קיבל כסף בשבילי ואני נסעתי איתו בטקסי לאשתו. הייתי שם שבוע ימים. גם גרתי שם, יחד עם התינוק שלהם. אבל אף אחד לא רצה לדבר איתי. לא היה לי טוב. כל היום וכל הערבים לא אמרו לי כלום, רק מה שצריך לעשות.

בכיתי כל הזמן. אחרי שבוע שאל אותי הקצין אם אני רוצה לנסוע הביתה. אמרתי לו כי אין לי פה אף אחד ועצוב לי. הוא אמר לי שאני יכולה ללכת.

כשחזרתי, כבר לא היה קשה לקבל עבודה. אני כבר יודעת לעבוד. באו אנשים מרמת-גן אלינו ושאלו: "יש ילדה לספוגיה?" מאז אני עובדת. כל אחד כבר מכיר אותי במעברה שאני יודעת לעבוד. עבדתי ברמת-גן. באתי הביתה רק בשבתות. אבא שלי לקח ממני את הכסף.

★ ★ ★

ה בארץ אבי לא עובד בסנדלרות. הוא עבד מהלשכה במחצבה. שם עבד בחור צעיר יצחק סלם, גם כן בתימן. אבא שלי אמר לי שיש לו בת לחתונה, אם הוא רוצה. הוא אמר צריך לראות. אבא של החבור בא אל אבא שלי. הם דיברו. אחר כך בא יצחק לראות אותי. הוא רצה לדבר איתי. אבל אני לא מכירה אותו, לא רציתי לדבר איתו. הוא בא לשבת שניה אלינו. הוא ישן ושאני וראה אותי. אבא שלי אמר לי שזה החתן שלי ושאני צריכה לשמוח שאני כלה. לא אמרתי כלום. רק בכיתי. לא רציתי להתחתן. אני לא הכרתי אותו בכלל. אבל יצחק שילם לאבי 150 לירות.